

Zazpi planetadun izarra

Munduko albistegi guztiak berri honekin zabaldu dituzte: "Zazpi planeta dituen sistema aurkitu dute, horietako hiru eremu bizigarrian egon litezke"

Irratiko albistegian berria zehatzago ezagutzeko ikerlari bati egin diote elkarrizketa. Entzun saioa eta erantzun galderei.

Itziar Garate astrofisikaria zein hiritan ari da lanean?

Tenerifeko izarren behatokian.
NASAREN ikerketa zentroa dagoen Pasadena hirian.
Parisen, Marie Curie zentroan.

Zergatik du garrantzia albiste honek?

Orain arte ez direlako eguzki sistematik kanpora planetak detektatu.
Planeta bat aurkitu ordez, zazpi planetaz osatutako sistema osoa aurkitu dutelako.
Horietako planeta bat lurraren antzekoa delako.

Zazpi planeta omen dira, horietatik zenbat dira ura eduki dezaketenak probabilitate handiz?

Izarretik hurbilen dauden hiru planetak.
Hiru.
Lau.

Izar hori oso urruti al dago lurretik?

Ez, 40 argi-urtera dago, proportzioan nahiko hurbil.
Bai, miloika kilometrora dago, gure galaxiatik kanpo.

Inoiz jakingo al dugu planeta horietan urik badagoen?

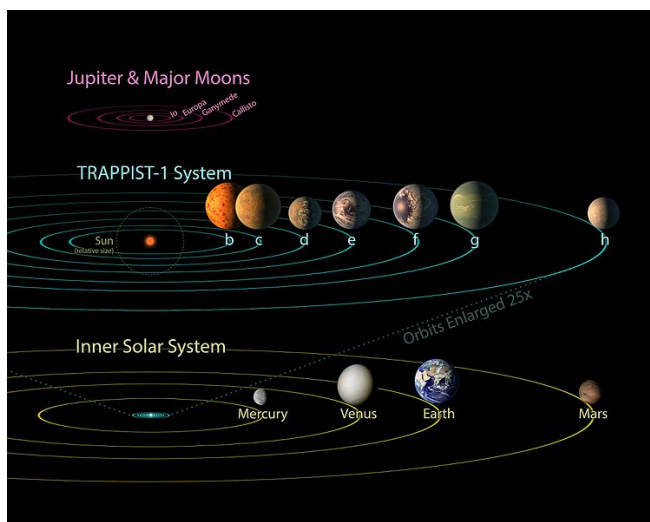
Bai, urte batzuren buruan jakin ahal izango da.
Teleskopio berriak orbitan jartzean jakin ahal izango da.
Ez da erraza izango, oso urruti dago eta.

Nolakoa da planeta-sistema honen erdian dagoen izarra?

Oso txikia eta beroa.
Txikia eta eguzkiaren aldean hotza.
Eguzkiaren antzekoa.

Zergatik du garrantzia izarren ezaugarri horrek?

Gure galaxian milioika izar direlako horren antzekoak eta, beraz, planetak ere asko izan daitezkeelako.
Izar handi eta beroagoetan planetek ezin dutelako urik izan.
Horrelako izarrek bakarrik izan ditzaketelako planetak inguruan biraka.

Zuzenketa-orria

Itziar Garate astrofisikaria zein hiritan ari da lanean?

Parisen, Marie Curie zentroan.

Zergatik du garrantzia albiste honek?

Planeta bat aurkitu ordez, zazpi planetaz osatutako sistema osoa aurkitu dutelako.

Zazpi planeta omen dira, horietatik zenbat dira ura eduki dezaketenak probabilitate handiz?

Hiru.

Izar hori oso urruti al dago lurretik?

Ez, 40 argi-urtera dago, proportzioan nahiko hurbil.

Inoiz jakingo al dugu planeta horietan urik badagoen?

Bai, urte batzuren buruan jakin ahal izango da.

Nolakoa da planeta-sistema honen erdian dagoen izarra?

Txikia eta eguzkiaren aldean hotza.

Zergatik du garrantzia izarren ezaugarri horrek?

Gure galaxian milioika izar direlako horren antzekoak eta, beraz, planetak ere asko izan daitezkeelako.

Transkripzioa

Esataria. Esan dizuegu lehen, komunikazioa eten baldin bazaigu ere, izar-sistema berri baten aurkikuntza dela gaur albiste. Itziar Garate, astrofisikari da eta ikerlari ari da Pariseko Marie Curie Unibertsitatean. Itziar, egun on.

Itziar Garate. Egun on.

Esataria. Esne Bidean, Acuario konstelazioan, sistema berri oso bat. Sistema berri oso bat izatea da aurkikuntza honen azpimarragarriena?

Itziar Garate. Bai. Nik esango nuke baietz. Orain arte izar baten inguruan biraka dauden eta Lurraren antzekoak diren planeta-kopuru handiena detektatu delako.

Esataria. Zazpi planetak osatzen dute sistema. Esan dugu, zazpi planeta dira Lurraren oso antzekoak, horietatik 3tan egon liteke ura. Frogatuta legoke hortaz bizitza egon litekeela?

Itziar Garate. Egundakitekeela bai, bizitza dagoela ez. Kontua da baldintza oso, oso aproposak direla zazpi planetetan, baina batez ere horietako hirutan, bizigarritasun eremua edo deritzogun gunean daudelako eta, beraz, oso, oso probablea da ura egotea. Baina oraindik ez da konfirmatu, ez da detektatu.

Esataria. Eta horrek zenbat denbora hartu dezake, hori jakiteak?

Itziar Garate. Ba oso gutxi. Ze sistema honen gauza garrantzitsuenetako bat da distantzia, 40 argi-urteetara bakarrik dago, nahiz eta hori asko den, milioika kilometro. Baina horrek esan nahi du gaur egun baditugula instrumentuak eta teleskopioak ikertzen jarraitzeko, eta ziurrenik 10 urteren inguruan ahalko dugu erantzun ura dagoen ala ez.

Esataria. Eta hortaz hau izan daiteke azkenaldian Nasakoek egin duten aurkikuntzarik garrantzitsuenetakoa?

Itziar Garate. Exoplaneten munduan edo exoplaneten arloan, bai. Baina gero, Eguzki sistemako planetetan begiratzen badugu edota astrofisikaren beste arloetan, galaxietan eta kosmologian eta horrela, ba ziurrenik ez. Baina uraren eta biziaren bilatze horretan, bai, azken urteetako berririk garrantzitsuenak izango litzateke.

Esataria. Aurkikuntza honetan bada beste datu azpimarragarri bat, sistema honen izarra bera da. Trappist 1 izena jarri dioten izar hau nanoa da, hotza eta indar gutxikoa. Zergatik da hori hain inportantea?

Itziar Garate. Ba gure galaxian horrelako izarrak oso,oso ugariak direlako, milioika eta milioika izar daude horrelakoak, eta horietako batean halako sistema aberats eta konplexu bat aurkitu baldin badugu, oso... Ziurren da gainontzeko izarretan ere, askotan behintzat, egongo direla halako sistemak, eta beraz, Lurraren antzekoak diren beste milaka planeta aurkitzeko atean gaude, eta horrek zabaltzen duen aukera eta zabaltzen duen interesa oso, oso handia da, astrofisikarientzat behintzat.

Esataria. Zuei esker jarraituko dugu hortaz aurkikuntza honen arrastoa. Itziar Garate, Parisko Marie Curie astrofisikaria eta Euskadi Irratiko Hiri Gorrian saioko kolaboratzailea. Eskerrik asko gaur goizean gurekin izateagatik.

Itziar Garate. Eskerrik asko zuei.

Esataria. Iragarkientzat tarte txiki bat.